

ΕΘΝΙΚΟΝ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΝ
Β' ΠΡΥΤΑΝΕΙΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΑΓΓΕΛΟΠΟΥΛΟΥ

ΣΕΒΑΣΤΟΠΟΥΛΕΙΟΣ ΑΓΩΝ
ΤΟΥ ΑΚΑΔΗΜΕΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1919-1920

ΕΚΘΕΣΙΣ

τῆς ἀγωνοδίκου ἐπιτροπείας, ἀναγνωσθεῖσα
ὑπὸ τοῦ Εἰσηγητοῦ αὐτῆς

ΜΑΡΓΑΡΙΤΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΟΥ

ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν τελετῶν τοῦ Πανεπιστημίου
τῇ 10ῃ Μαΐου 1920

© ΤΥΠΟΙΣ ΑΔ. ΒΙΤΣΙΚΟΥΝΑΚΗ ©
6 ΟΔΟΣ ΑΡΙΣΤΕΙΔΟΥ 6

ΑΘΗΝΑΙ
1920

Ε.Υ.Δ. τῆς Κ.τ.Π.
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

*Κύριε Πρύταμι,
Σεμνή ὁμήγουρις,*

Μαθητῆς ὄν τῆς περιπύστου Μεγάλῃς τοῦ Γένους Σχο-
λῆς παρηκολούθουν τὴν ἐνθουσιώδη δρασίην τῶν τότε ἀριστέων
τῆς ἐν τῇ βασιλίδι τῶν πόλεων Ἑλληνικῆς Κοινωνίας, οἵτινες
ὑπὸ ἐνθέου κατεύχοντο ζήλου ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς καὶ διανοη-
τικῆς ἀνυψώσεως τοῦ ὑπὸ ἐπονείδιστον δουλείαν διατελοῦντος
Γένους ἡμῶν. Οἱ φιλογενέστατοι ἐκεῖνοι ἄνδρες δὲν ἤροῦντο
εἰς τὴν πολλαχῶς καὶ ἐπ' εὐλογίας θεοῦ εὐεργετικὴν δρασίην,
ἦν ἤσκαον ὡς διδάσκαλοι, ὡς ἰατροὶ, ὡς ἐπίλεκτα ὄργανα τῆς
Ὀθωμανικῆς πολιτείας, ὡς ἔμποροι καὶ τραπεζίται καὶ κα-
θόλου ὡς κινητικαὶ δυνάμεις παντὸς ἀγαθοῦ καὶ ὠφελίμου εἰς
τὸ τυραννούμενον ἔθνος ἔργου, ἀλλ' ἴδρυσαν πολλαχοῦ τοῦ
περιμαχίτου κτίσματος τοῦ Μεγαρέως Βύζαντος ὑψηλοῦς
ὀκρίβαντας, ἀφ' ὧν ἐκήρυττον τὰ κλέη τῆς Ἑλληνικῆς φυλῆς
καὶ ἐπλήρουν τὰς Ἑλληνικὰς ψυχὰς γνησίου Ἑλληνικοῦ φρο-
νήματος καὶ ἐνεφύτευον ἐν αὐταῖς ἐλπίδας ἀπελευθερώσεως.

Ἐκ τῶν πολλῶν τούτων ἱερῶν διδασκαλίας ὀκριβάντων
ἐξεῖχον τότε δύο μάλιστα, ὁ ἐν Σταυροδρομίῳ λειτουργῶν
περιώνυμος «*Ἑλληνικὸς φιλολογικὸς ἐν Κωνσταντινου-
πόλει Σύλλογος*» καὶ ἡ ἐν Φαναρίῳ «*Δέσχη Μνημοσύνη*».
Ὡς κήρυκες δὲ θεσπέσιοι ἐξεῖχον οἱ ἀειμνηστοὶ καὶ ἀπαρά-
μιλλοι κατὰ τὴν φιλογένειαν, τὰς κοινωνικὰς ἀρετὰς καὶ τὴν
δύναμιν τοῦ λόγου ὁ Ἡροκλῆς Βασιάδης, ὁ ἐπωνυμούμενος
Πατριάρχης τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, ὁ Ἄνδρέας
Σπαθάρης, ὁ Ἰωάννης Ἀριστοκλῆς, ὁ Στέφανος καὶ Κων-
σταντῖνος Καραθεοδωρῆ, ἡ Βοσπορὶς ἀηδὼν Ξενοφῶν Ζω-
γράφος, οἱ Καππαδόκαι Ἰορδάνης Καρολίδης καὶ Ἰωάννης
Βαγιάννης καὶ ἄλλοι.

Ἐκ δὲ τοῦ ἱεροῦ κλήρου, ὅστις κλήρον ἔλαχε τὸ ἀεὶ διδάσκειν καὶ παραμυθεῖν καὶ προσφέρειν ἑαυτὸν θυσίαν ὑπὲρ τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ τῆς Ἑλληνικῆς παιδείας, οἱ ἀείμνηστοι **Εὐστάθιος ὁ Κλεόβουλος** καὶ **Δωρόθεος ὁ Εὐελπίδης** καὶ ἄλλοι τῆς πίστεως καὶ πατρίδος μύσται καὶ ἱεροφάνται.

Θεωρῶ ἑμαυτὸν λίαν εὐτυχῆ, ὅτι ἐδόθη μοι εὐκαιρία, ἵνα μετὰ βαθείας συγκινήσεως καὶ εὐγνωμοσύνης ἀναμνησθῶ ἀπὸ τοῦ βήματος τούτου τῶν θαυμαστῶν ἐκείνων ἀνδρῶν, οἵτινες ὑπῆρξαν καὶ διδάσκαλοί μου, οἱ μὲν ἄμεσοι. ὡς καθηγηταὶ τῆς Μεγάλης τοῦ Γένους Σχολῆς, οἱ δὲ ἔμμεσοι, ὡς ἀπὸ τῶν εἰρημένων ἐκείνων δημοσίων ὀκριβάντων διδάξαντές με.

Ἄλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον.

Ἐν τῇ Λέσχῃ «Μνημοσύνη» προεκήρυξε καὶ ἐξετέλεσεν ὁ ἀοίδιμος Ἡροκλῆς Βασιάδης σειρὰν διαλέξεων περὶ τῶν προτερημάτων τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης.

Ὀλίγον δὲ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς πρώτης διαλέξεως εἶχον συνέλθει ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ γραφείῳ τῆς Μνημοσύνης ὁ ῥήτωρ τῆς ἡμέρας Ἡροκλῆς Βασιάδης, ὁ Ἀνδρέας Σπαθάρης, ὁ Ἰορδάνης Καρολίδης, ὁ Μαυρογένης, ὁ Ξενοφῶν Ζωγράφος, ὁ Καλλιάδης καὶ ἄλλοι ἐκ τῶν ἐπιλέκτων.

Ὁ Βασιάδης ἠθέλησε νὰ δηλώσῃ συνοπτικώτατα τοῖς φίλοις τὴν ὑπὲρ τὰς ἄλλας γλώσσας ὑπεροχὴν τῆς Ἑλληνικῆς καὶ ἐμνημόνευσεν ἐν παράδειγμα ἔθνους, οὓς ἡ γλῶσσα ἀποτελεῖται ἐκ μακροσκελεστάτων καὶ δυσμνημονευτοτάτων λέξεων ἐπειπὼν τάδε· Ἔθνος ἔχον τοιαύτην δυσπρόφερτον καὶ δυσμνημόνευτον καὶ δύσκαμπτον γλῶσσαν δὲν δύναται φύσει νὰ προοδεύσῃ διανοητικῶς.

Ὁ εὐφρέστατος καὶ ὀξυνοῦστατος Σπαθάρης διακόψας τὸν Βασιάδην εἶπε:

«Εἰξεύρεις, Βασιάδη, πῶς ἐγὼ φαντάζομαι τὸ πρᾶγμα; Νὰ θέσῃ τις ἀμφοτέρους τοὺς πόδας τοῦ ἀνθρώπου εἰς ἓν

βαθὺ Κρητικὸν ὑπόδημα καὶ εἶτα νὰ διατάξῃ αὐτὸν νὰ τρέξῃ».

Πλατὺς ἐξερράγη γέλωσ μεταξὺ τῶν παρόντων ἐπὶ τῇ προσφυεῖ παρατηρήσει τοῦ Σπαθάρου. Ἐπανελήφθη δ' οὗτος ἄσβεστος καὶ ἐν τῷ πολυπληθεστάτῳ ἀκροατηρίῳ, ὅτε ὁ Βασιάδης προοιμαζόμενος διηγήθη ἀπὸ τοῦ βήματος τῆς Μνημοσύνης τὸ ἐν τῇ ἰδιαιτέρᾳ συνομιλίᾳ τῶν φίλων λεχθὲν ὑπὸ τοῦ Σπαθάρου.

Ἡ δυσμνησία τῆς διανοίας, ἣν παραστατικώτατα διέτύπωσε διὰ τῆς εὐφυοῦς αὐτοῦ παρομοιώσεως ὁ αἰόδιμος Σπαθάρος, δὲν ἀληθεύει μόνον, ὅταν αἱ λέξεις εἶνε δυσπρόφερτοι καὶ δυσμνημόνευτοι καὶ μακροὶ οἷας τινὰς πρὸς σκῶψιν ἐφιλοτέχνησεν ὁ Ἀριστοφάνης καὶ ὁ τῆς Βαβυλωνίας συγγραφεὺς, ἀλλὰ καὶ ὅταν εἶνε ἀσαφεῖς καὶ ἀκαλλεῖς καὶ διεγείρῳσιν ἀηδίαν καὶ δυσανασχέτησιν ἀπαγγελλόμεναι καὶ μάλιστα παρ' ἐκείνοις, οἵτινες ἔκ τε κληρονομικότητος καὶ ἔθισμοῦ ἔχουσι τὸ οὖς εἰθισμένον εἰς τὸν ῥυθμὸν καὶ τὴν ἀρμονίαν καὶ θαυμάζουσι τὸ καλλιεπὲς καὶ τὸ σαφὲς καὶ εἰκονικὸν τῆς φράσεως.

Τοιαύτην δυσανασχέτησιν ἠσθάνετο καὶ ὁ φιλόκαλος καὶ φιλογενέστατος ἰδρυτὴς τοῦ γλωσσικοῦ τούτου ἀγῶνος, οὗ τὴν τρίτην καὶ δεκάτην ἐπετηρίδα τελοῦμεν σήμερον, καὶ διὰ τοῦτο ἠθέλησε ν' ἀποτρέψῃ τὸ καθ' ἑαυτὸν τὴν ἐν τοῖς ἀνωτάτοις τοῦ Γένους ἐκπαιδευτηρίοις, τῷ Ἑλληνικῷ Πανεπιστημίῳ καὶ τῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ, σπουδάζουσας εὐέλπιδά Ἑλληνικὴν νεότητα ἀπὸ τῆς περὶ τὰ τέλη τοῦ βίου αὐτοῦ ἐμφρανισθείσης γλωσσικῆς ἀκοσμίας, ἀπειροκαλίας καὶ ἀναρχίας καὶ νὰ παράσχῃ μικρὰν τινα ἐπικουρίαν πρὸς εὐχέρειαν τῆς πορείας, ἣν ἡ γλῶσσα ἐτράπη ἀπὸ τοῦ Νικηφόρου τοῦ Θεοτόκη, τοῦ Μοισιόδακος Ἰωσήπου καὶ τοῦ Κοραῆ. Λιὸ ἴδρυσεν ἐπὶ τῶν δύο ἀκροπόλεων τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων, τοῦ ἐν Ἀθήναις Πανεπιστημίου καὶ τῆς ἐν Κ)πόλει γεραρᾶς Μεγάλῃς τοῦ Γένους Σχολῆς, τοὺς δύο ὁμωνύμους αὐτῷ γλωσσικοὺς ἀγῶνας.

Ἔχοντες δὲ πρὸ ὀφθαλμῶν τὰ ἀποτελέσματα τῶν ἀπὸ τοῦ 1907 μέχρι σήμερον τελεσθέντων Σεβαστοπουλείων διαγωνισμῶν δικαιούμεθα νὰ ἰσχυρισθῶμεν ὅτι ὁ Σεβαστοπούλειος γλωσσικὸς ἀγὼν δὲν διέψευσε τὸν εὐγενῆ σκοπὸν καὶ τὰς ἐλπίδας τοῦ ἴδρυτοῦ· διότι ἀπὸ τῆς ἐμφανίζεται κατ' ἔτος ἢ προχωροῦσα καθαρότης τῆς γλώσσης τῶν διαγωνιζομένων, ἢ εὐχέρεια περὶ τὴν ἔκφρασιν καὶ ἢ ἀδρότης τῶν διανοημάτων εἰκότως. Ἡ γλῶσσα εἶνε ὄργανον τῆς διανοίας. Ὅσοφ τελειότερον καθίσταται τὸ ὄργανον, τοσοῦτω εὐχερέστερον ἐπιτελεῖ καὶ ἡ διάνοια τὰς ἐαυτῆς κινήσεις.

Ἐφέτος προσῆλθον εἰς τὸν ἀγῶνα 17 φοιτηταί. Μετὰ τὸν προκριματικὸν ἀγῶνα προεκρίθησαν ἔνδεκα συμφώνως τῷ ὄρω τοῦ διαγωνίσματος, καθ' ὃν μόνον δώδεκα διαγωνίζονται τὸν τελικὸν ἀγῶνα, προσῆλθον δὲ εἰς τὸν τελικὸν ἀγῶνα ὀκτώ. Τούτων αἱ διατριβαὶ διὰ τῶν γραμμάτων τοῦ ἀλφαβήτου σεσημασμέναι ἔχουσιν ὧδε.

Ὁ γράψας τὴν διὰ τοῦ γράμματος Α σεσημασμένην διατριβὴν ποιεῖται ὀρθὴν τῆς γλώσσης χρῆσιν· ἀλλ' ἀγαπᾷ τὰς ὑπερβολάς, ὡς π. χ. καρδίας πεφορημένης μυρίων συναισθημάτων ἀγαθῶν καὶ ἄλλων ἀπείρων δωρεῶν μετέχει, ὧν ὁ ἀριθμὸς ἀπειρος καὶ τὸ ν' ἀριθμῆσι τις αὐτὰς μίαν πρὸς μίαν κοπιωδέστατον, ἂν μὴ ἀδύνατον». Ἀψυχολογῆτως διαιρεῖ τὰς δωρεὰς τοῦ Θεοῦ εἰς σοφίαν, ψυχὴν καὶ καρδίαν. Φρονῶν δὲ ὅτι ἡ διάκρισις φύσει καὶ τύχῃ εὐγενείας τυγχάνει ἄστοχος πραγματεύεται μόνον περὶ τῆς φύσει εὐγενείας· διότι, λέγει, ἐν τῇ συνειδήσει αὐτοῦ δὲν ἔχει ἐσχηματισμένην εἰκόνα τοῦ κατὰ τύχην εὐγενοῦς, ἐπομένως ἡ πραγματεία εἶνε μονόκωλος.

Ὁ συντάκτης τῆς διατριβῆς Β' ἀρχόμενος ἀπὸ τοῦ προβλήματος, ἂν γεννᾶται ὁ εὐγενής, ὥσπερ λέγεται περὶ τοῦ ποιητοῦ, διὰ πολλῆς ἀσαφείας καὶ συγχύσεως καταλήγει εἰς

τὸν ἰσχυρισμὸν, ὅτι ἡ εὐγένεια τὴν μὲν ῥίζαν αὐτῆς ἔχει ἐν τῇ κληρονομικότητι, τὴν δ' ἀνάπτυξιν λαμβάνει ἐκ τῆς ἀνατροφῆς καὶ τοῦ μετέπειτα κοινωνικοῦ βίου. Μακρὸν μὲν ποιεῖται λόγον περὶ καλοῦ καὶ κακοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν παρεπομένων ἑκατέρω, περὶ δὲ τοῦ προβληθέντος θέματος οὐδὲν λέγει. Περιπίπτει δὲ εἰς τὸ λογικὸν τῆς ἑτεροζητήσεως σφάλμα καὶ ἡ γλῶσσα δ' αὐτοῦ δὲν εἶνε ἄμεμπτος.

Ὁ τῆς Γ' διατριβῆς συντάκτης προσωποποιῶν τὸν ἐκ φύσεως εὐγενῆ ὀνομάζει Ἀγησίλαον, τὸν δὲ κατὰ τύχην εὐγενῆ Βασίλειον, καὶ περιγράφει τὴν διαγωγὴν ἑκατέρου. Ἡ διὰ τῆς προσωποποιήσεως ταύτης ἔκφρασις τῆς γνώμης τοῦ συντάκτου τῆς Γ' διατριβῆς ἐγένετο σαφῆς καὶ εὐληπτος, ἔχει δ' ὅμως ἡ διατριβὴ γλωσσικὰ σφάλματα καὶ ἀκυρολεξίας καὶ διασάφησιν τῶν διανοημάτων αὐτοῦ δι' ἀγνώστων. Ἀμαρτάνει καὶ περὶ τὴν ἔγκλισιν τόνου καὶ τὴν διάκρισιν τῆς αὐτοπαθοῦς καὶ ἐπαναληπτικῆς ἀντωνυμίας.

Ὁ συντάκτης τῆς διατριβῆς Δ' περιγράφει καλῶς τὰ γνωρίσματα τοῦ ἐκ φύσεως εὐγενοῦς, καὶ τοῦ κατὰ τύχην, ἀλλὰ πταίει περὶ τὴν γλῶσσαν. Ἐκφεύγουσιν αὐτὸν ἀνορθογραφίαι, οἷον κοσμιώτης — νὰ δωθῆ—συγχέει τὴν ἀναφορικὴν ἀντωνυμίαν ὅ,τι πρὸς τὸν σύνδεσμον ὅτι, ἀμαρτάνει περὶ τὴν ἔγκλισιν τόνου, δὲν διακρίνει τὴν αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν ἀπὸ τῆς ἐπαναληπτικῆς — λέγει: περιέπεσαν—χαιρετᾶ—εὐκατάδεκτος—ἐνδιαφέρον.— Μεταχειρίζεται τὴν διὰ πρόθεσιν ἀντὶ τῆς πρὸς: αἰσθάνεται ἀπέχθειαν δι' αὐτήν. Λὲν λείπουσι παρ' αὐτῷ καὶ ξενισμοί, οἷον μίαν εὐγενῆ προᾶξιν—μίαν τοιαύτην προᾶξιν —καὶ ἄοριστίαι, οἷον «φέρεται ἀναλόγως». Καὶ περὶ τὴν στίξιν δὲν ἀκριβοῖ.

Ὁ συντάκτης τῆς διατριβῆς Ε' σωματικὸν διακριτικὸν

γνώρισμα τοῦ φύσει καὶ τοῦ κατὰ τύχην εὐγενοῦς δὲν εὐρίσκει, ἐπάγεται δὲ πρὸς ἐπικύρωσιν τῆς γνώμης αὐτοῦ τὸν Εὐριπίδην (Μηδείας στιχ. 516—520) καὶ τὸν Σαιξπήρον.

Ἀπαριῦμῶν ἑπτὰ ἠθικὰ γνωρίσματα τοῦ ἀληθοῦς εὐγενοῦς προσάγει μάρτυρα τῆς γνώμης αὐτοῦ καθ' ἕκαστον γνώρισμα καὶ ἓνα ποιητὴν π. χ.

τῆς **εὐσταθείας** τοῦ εὐγενοῦς ἐν τῇ ἀρετῇ προσάγει μάρτυρα τὸν ποιητὴν τοῦ Ὀθέλου.

τοῦ **ἀκαταβλήτου ἠθους** τοῦ εὐγενοῦς ἐν ταῖς συμφοραῖς καὶ τῆς ἐσχάτης **ἀποθαρρύνσεως** τοῦ μὴ εὐγενοῦς ἐπάγεται μάρτυρα τοὺς παρ' Ὀβιδίῳ λόγους τοῦ Ναρκίσσου.

τὴν **ὀλιγοφιλίαν** καὶ τὴν **ἀδιάπτωτον φιλίαν** τοῦ εὐγενοῦς ἐπιβεβαιοῖ διὰ τῶν εἰς τὸ στόμα τοῦ Ἀμλέτου τεθέντων λόγων τοῦ Σαιξπήρου.

τῆς **εὐπροσηγορίας** τοῦ εὐγενοῦς ἐπάγεται μάρτυρα τοὺς στίχους τοῦ Σαιξπήρου ἐν τῷ Ἀμλέτῳ.

τὸν **θαυμασμόν** τοῦ εὐγενοῦς πρὸς τὸ ἔν τε τῇ φύσει καὶ τῇ τέχνῃ καλὸν ἐπιβεβαιοῖ διὰ τῶν στίχων, οὓς ὁ Goethe τίθησιν εἰς τὸ στόμα τοῦ Faust.

Καὶ καθόλου ὁ συγγραφεὺς τῆς διατριβῆς ταύτης εἶνε πολυμαθὴς καὶ μνημονικός, ἀλλὰ ποιεῖται χρῆσιν τοῦ μνημονικοῦ αὐτοῦ θησαυροῦ ὑπὲρ τὸ δέον βιάζων πολλάκις τὸν λόγον νὰ συμφωνήσῃ πρὸς τὸν ἐν τῇ μνήμῃ αὐτοῦ ἐναποτεταμιευμένον μνημονικὸν θησαυρὸν προγενεστέρας σοφίας.

Ἡ γλῶσσα τῆς διατριβῆς Ε' εἶνε καθόλου μὲν ὀρθοεπὴς καὶ ῥέουσα, ἀλλὰ δὲν πληροῖ ἀκριβῶς τὰς ἀπαιτήσεις τοῦ διαγωνισμοῦ. Λέγει π.χ. **νὰ προσέξωμεν**, γράφει ἐσφαλμένως συντάσσειν: «ὄτω χρὴ τῶν κακῶν (γεν. πληθ.) διειδέναι», ἀντὶ **τὸν κακὸν** (αἰτ. ἐνικοῦ ἀριθμοῦ).

Σφάλλεται περὶ τὴν χρῆσιν τῆς **διὰ** προθέσεως λέγων «τὸ τῆς φιλίας αἴσθημα **διὰ** τοὺς δεδοκιμασμένους φίλους» ἀντὶ **πρὸς** τοὺς δεδοκιμασμένους φίλους — «ἀπαραίτητος **διὰ**

τὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ βίον» ἀντὶ πρὸς τὸν ἐν τῇ κοινωνίᾳ βίον».

«Τὸ αἴσθημα τοῦτο εἶναι διὰ τὴν ψυχὴν.... λίαν ἐπιπόλαιον» ἀντὶ ἐν τῇ ψυχῇ κλπ. λ.έ. Τοῦ τριτοπροσώπου ῥήματος «δεῖ» τὸ οὐδέτερον τῆς μετοχῆς «δέον», ὅπερ ὡς ἀπόλυτος αἰτιατικῆ εἶνε ἐν χρήσει, τίθεται ἐν τῇ διατριβῇ ταύτῃ ἀντὶ τοῦ **ἀνάγκη ἐστίν, ὀφείλομεν.**

Ὁ τῆς Ψ διατριβῆς συντάκτης ἀποφαίνεται ὅτι ἡ εὐγένεια κατ' ἀρχὰς ἐδήλου τὴν καλὴν καταγωγὴν. Ἄλλ' ἡ κληρονομικότης ἐπίδρα μὲν ἐπὶ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ χαρακτήρος, «δὲν εἶνε δὲ καὶ ἀσφαλὲς τούτου τεκμήριον, ὡς παρετήρησε καὶ ὁ Πλάτων ἐν τῷ διαλόγῳ «Πρωταγόρα.» Ἄλλ' ὁ «ἀταβισμός» δὲν εἶνε, λέγει, λέξις κενή. Ἡ φύσις προυνόησε, φαίνεται, διὰ τινος νόμου ἐπιλογῆς περὶ τῆς βελτιώσεως τοῦ εἶδους συμφώνως πρὸς τὸν τελικὸν αὐτῆς σκοπόν. Εἰ καὶ ἡ καταγωγὴ δὲν ἀποτελεῖ ἀσφαλῆ γνώμονα τῆς εὐγενείας τοῦ ἥθους, ἀναμφιλέκτως ὅμως ἡ οἰκογενειακὴ ἀνατροφή μεγάλην ἀσκεῖ ἐπίδρασιν ἐπὶ τὴν διαμόρφωσιν τοῦ ἀτομικοῦ χαρακτήρος. Τούτου μάρτυρα ἐπάγεται τὸν Ρουσσῶ. Τὴν ἐξ αἵματος εὐγένειαν παραβάλλει πρὸς εὐγενῆ σπόρον, ἐγκρούποντα ἐν λανθανούσῃ καταστάσει τὰ στοιχεῖα τῆς ἀναπτύξεως ὑψηκαρήνου καὶ μεγαλοπρεποῦς δένδρου, καὶ ἀναπτυσσόμενον ἀσφαλῶς, ὅταν τύχη εὐνοϊκῶν συνθηκῶν. Ἀποδεχόμενος ὁ Ψ τὴν γνώμην τοῦ Ἀριστοτέλους, ὅτι τῆς ἀρετῆς τρεῖς εἰσὶν οἱ παράγοντες: ἡ φύσις, ἡ γνῶσις καὶ τὸ ἔθος, συνάγει τὸ πόρισμα ὅτι τὸ κύριον γνώρισμα τοῦ φύσει εὐγενοῦς ἀνθρώπου εἶνε ἡ συμφωνία λόγων καὶ ἔργων. Ἡ συμφωνία δ' αὕτη τυγχάνει γινόμενον μακρᾶς ἀσκήσεως ἐν τῇ ἀρετῇ, ῥυθμιστῆς δ' αὐτῆς εἶνε ὁ λόγος καὶ ἡ βούλησις. Ἐπακολούθημα δὲ τῶν ψυχικῶν τούτων προτερημάτων ὑπάρχουσι τὰ γνωρίσματα τοῦ φύσει εὐγενοῦς. Εἶνε δὲ ταῦτα: ἀξιοπρέπεια ἄνευ ἐπάρσεως, μεγαλοφροσύνη ἄνευ οἰήσεως, ἐπιείκεια ἄνευ δειλίας,

αυστηρότης ἄνευ ἀδικίας. Εἶνε προσέτι ὁ φύσει εὐγενῆς λεπτός τούς τρόπους, φιλόφρων πρὸς τούς ἴσους, προσηνῆς καὶ συγκαταβατικὸς πρὸς τούς ὑποδεεστέρους, εὐλαβῆς πρὸς τούς ἀνωτέρους καὶ καθόλου ἔχει συναίσθησιν τῆς ἀτομικότητος αὐτοῦ, τῶν καθηκόντων καὶ δικαιωμάτων αὐτοῦ, ἀκολουθῶν πιστῶς τὸ Εὐαγγελικὸν «ὁ σὺ μισεῖς ἐτέρω μὴ ποιήσης» καὶ «καθὼς θέλετε ἵνα ποιῶσιν ὑμῖν οἱ ἄνθρωποι, ποιεῖτε καὶ ὑμεῖς αὐτοῖς ὁμοίως».

Προβαίνων εἶτα εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν γνωρισμάτων τοῦ κατὰ τύχην εὐγενοῦς, περιγράφει αὐτὰ μετ' ἀξιεπαίνου ἐμπειρίας. Καὶ ὁ κατὰ τύχην εὐγενῆς ἔχει, λέγει, ἐκ καταγωγῆς στοιχεῖά τινα εὐγενείας, ἀλλὰ τὸ κακὸν παράδειγμα τοῦ βίου καὶ τοῦ κοινωνικοῦ περιβάλλοντος ἀποπνίγει αὐτὰ ἐν τῇ πρώτῃ αὐτῶν ἀναπτύξει, ἢ δὲ ἐλαττωματικὴ ἀγωγή καὶ μόρφωσις ἐπικουροῦσιν εἰς τὴν διαστρέβλωσιν τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ. Προσποιεῖται λεπτότητα τρόπων καὶ ἀβρότητα συμπεριφορᾶς, ἀλλὰ ταῦτα εἶνε ἐπίπλαστα καὶ ὑποκριτικά. Ἡ πρὸς τὴν ἀρετὴν σχέσις αὐτοῦ διευθύνεται ὑπὸ τοῦ συμφέροντος. Εἶνε οἰηματίας μέχρι κομπορρημοσύνης, χαμερλῆς μέχρι κολλακείας πρὸς τούς ἰσχυροτέρους, ἀλαζὼν μέχρι σκαιότητος πρὸς τούς ὁμοίους αὐτῶ καὶ βάνανσος μέχρις ἀγροικίας πρὸς ὅσους ὑπολαμβάνει ὑποδεεστέρους.

Ἀσφαλὲς κριτήριον πρὸς διάκρισιν τοῦ φύσει καὶ τύχῃ εὐγενοῦς ἔχομεν τὰς ἐκτάκτους περιστάσεις, τὴν ἐκδήλωσιν πάθους, τὴν ἔξαψιν ὀργῆς καὶ μίσους. Τότε ἀποκαλύπτεται ὁ πραγματικὸς ἄνθρωπος ἐν τε τοῖς λόγοις καὶ ταῖς ἐνεργείαις αὐτοῦ.

Ὁ λόγος τῆς πραγματείας ταύτης βαίνει σαφῆς καὶ ὁμαλὸς καθόλου, εἰάν παρίδωμεν τὸν ξενικὸν ὄρον «**ἀταβισμός**», τὸ ὀξύμωρον «**ψυχικὸς ὀργανισμός**», τὴν ἀμφιταλάντευσιν περὶ τὴν χρῆσιν τοῦ τύπου **συμβάλλω** ἢ **συμβάλλομαι**, π. χ. «ἢ ἐξ αἵματος εὐγένεια **συμβάλλεται** εἰς τὴν

ἀγωγὴν» — «οἱ αὐτοὶ παράγοντες οἱ **συμβαλόντες** εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν ψυχικῶν ἰδιοτήτων». Καὶ ὁ ἀόριστος **συμβαλόντες** δὲν κεῖται ὀρθῶς ἀντὶ τοῦ ἐνεστώτος **συμβάλλοντες** τὴν χρῆσιν τῆς λέξεως «**συνέπεια**» ἀντὶ «**ἀκολουθία**», τὴν φράσιν «**συμμετρία λόγων καὶ ἔργων**» ἀντὶ συμφωνία ἢ ἄρμονία λόγων καὶ ἔργων. Τὴν χρῆσιν τῆς **διὰ** προθέσεως μετ' αἰτιατικῆς ἀντὶ **ἀπλῆς γενικῆς** ὡς π.χ. «**ἀποτελεῖ ἐγγέγγυον διὰ τὴν καλὴν ἀγωγὴν**» ἀντὶ «**τῆς καλῆς ἀγωγῆς**». Ἡ καταγωγὴ δὲν ἀποτελεῖ ἀσφαλῆ γνώμονα **διὰ τὴν** εὐγένειαν τοῦ ἥθους ἀντὶ «**τῆς εὐγενείας τοῦ ἥθους**».

Διατριβὴ Ζ'.

Ἡ πραγματεία Ζ' εἶνε συντεταγμένη μετὰ ἀξιεπαίνου σαφηνείας, ὀρθῆς κρίσεως καὶ λογικῆς ἀκολουθίας. Ὁ ἀξιόλογος συντάκτης αὐτῆς ἐκτίθησιν ἡμῖν παραστατικώτατα πῶς ἐγεννήθη καὶ ἀνεπτύχθη ἐν τῇ ψυχῇ αὐτοῦ ἡ ἀπορία τί ἄρα γε εἶνε ἡ λεγομένη εὐγένεια; εἶνε ἡ γέννησις ἐκ γονέων πλουσίων καὶ ἰσχυρῶν; εἶνε οἱ λεπτοὶ τρόποι τῆς πρὸς τοὺς ἄλλους συμπεριφορᾶς; τί τέλος πάντων εἶνε; Ἐν ᾧ δὲ τὴν ἀπάντησιν εἰς τὰ βασανιστικὰ ταῦτα προβλήματα ἤλπιζεν ὄυθὰ ἔλυεν ἐξ ἑαυτοῦ ἡμέραν τινά, ἰδοὺ ὄυ ταῦτα προβάλλονται αὐτῷ εἰς λύσιν καὶ ἐπισήμως.

Ἐπιχειρῶν ὁ συντάκτης τῆς πραγματείας ταύτης τῇ λύσει τοῦ προβλήματος ἰσχυρίζεται ὅτι εὐγενῆς δὲν εἶνε **ἀναγκαιῶς** ὁ ἐκ πλουσίων καὶ ἰσχυρῶν γεννηθεὶς, διότι ἡ ἀληθῆς εὐγένεια δὲν χρήζει χρυσοβίβλων καὶ οἰκοσήμων καὶ τίτλων πρὸς πίστωσιν αὐτῆς, ἀλλ' εἶνε ἰκανὴ καὶ ἀψευδῆς μάρτυς ἑαυτῆς. Εἶνε μάταιος κόπος τὸ ν' ἀναλάβῃ τις ν' ἀποδείξῃ ὅτι οἰκογένειά τις κατάγεται ἐκ βασιλέων καὶ μεγιστάνων, ὅταν

οί βλαστοὶ αὐτῆς ὑπάρχωσιν ἔκφυλοι καὶ πρὸς ἀγαθόν τι καὶ σπουδαῖον ἀνίκανοι.

Τὴν ἀληθῆ εὐγένειαν οὐδόλως ἔλαττοῖ τὸ πενιχρὸν ἔνδυμα καὶ ἡ πενία, ὅταν τις ἔχῃ παρὰ τῶν γονέων κληρονομήσας περιουσίαν ἀτίμητον τὴν **ψυχικὴν** καὶ **ἠθικὴν** ὑγίειαν, ἐν ἣ καὶ μόνη ἔγκειται ἡ φυσικὴ εὐγένεια.

Ἐὰν δὲ σὺν τῇ εὐγενείᾳ συγκληρονομήσῃ καὶ πλοῦτον, θ' ἀποβῆ χρησιμώτερος εἰς τὴν κοινωνίαν.

Ἐὰν δὲ τῇ κληρονομίᾳ ὑπάρχῃ συνημμένον καὶ ὄνομα ἔνδοξον καὶ παραδόσεις μεγάλαι, ὁ κληρονόμος θὰ φιλοτιμηθῆ γὰ δειχθῆ ἄξιος ἀπόγονος τῶν ἀξίων προγόνων.

Ἀλλὰ καὶ πτωχείαν καὶ ἄσημον ὄνομα ἐὰν παρέλαβε παρὰ τῶν γονέων, οὐδὲν τὸ φοβερόν. Ἄρκει ὅτι ἐκληρονόμησε τὴν ψυχικὴν ὑγίειαν, τὴν ἀληθῆ εὐγένειαν καὶ τὰς μετ' αὐτῆς συνημμένας παραδόσεις τῆς χρηστότητος, τῆς τιμιότητος καὶ τῆς φιλοπονίας καὶ ὅτι θὰ παραδώσῃ τοῖς ἀπογόνους αὐτοῦ ἐπιφανέστερον τὸ ὄνομα, ὅπερ ἄσημότερον παρέλαβεν.

Ἡ θεὰ τοῦ ἀληθῶς εὐγενοῦς ἀνθρώπου ἐμπνέει ἐμπιστοσύνην· διότι ἐξαγγέλλει μελιχιότητα, φιλανθρωπίαν, εἰλικρίνειαν. Τὸ κυριώτατον αὐτοῦ χαρακτηριστικὸν εἶνε ὅτι **αἰδεῖται ἑαυτόν**. Λέν θηρεύει ἐπιτυχίας καὶ ἐπαίνους, ἀλλὰ πράττει κατὰ τὴν ὁρμὴν τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ. Δείκνυται πάντοτε καὶ πρὸς πάντας παρρησιαστικός, εἶνε προσέτι **γενναῖος** ἀγογγύστως καὶ ἠρωϊκῶς ὑπομένων πᾶσαν ὑπὸ τοῦ καθήκοντος ἐπιβαλλομένην θυσίαν. Ἐὰν μὲν εἶνε νέος, προσέρχεται μετ' ἐνθουσιασμοῦ εἰς τὰς τάξεις τοῦ εἰς τὸ μέτωπον τοῦ πολέμου ἀπερχομένου στρατοῦ, ἂν δὲ μήτηρ, καταπνίγει χάριν τῆς πατρίδος τὸ δριμύ δάκρυον τοῦ πόνου ἐπὶ τῷ σκληρῷ ἀποχωρισμῷ τοῦ τέκνου αὐτῆς, ἂν εἶνε πατὴρ τετρωμένην ἔχων τὴν καρδίαν ὑπὸ τοῦ θανάτου προσφιλοῦς τέκνου, κατανικᾷ τὴν ὀδύνην αὐτοῦ χάριν τῆς γυναικὸς καὶ τῶν ὑπολειπομένων τέκνων. Ἄλλο χαρακτηριστικὸν τοῦ ἀληθῶς εὐγενοῦς

ἀνθρώπου εἶνε ἡ **ὑπερηφάνεια**, οὐδεμίαν σχέσιν ἔχουσα πρὸς τὴν **ἀλαζονείαν**. Οὐδέποτε προσφεύγει εἰς ξένην βοήθειαν δυνάμενος νὰ ἐπικουρήσῃ αὐτὸς ἑαυτῶ.

Ὁ φύσει εὐγενὴς εἶνε καὶ **αἰσιόδοξος**. Δὲν ἀπαρνεῖται τὴν ζωὴν, τοῦναντίον μάλιστα πιστεύει εἰς τὸ ἀγαθὸν καὶ εἰς θεϊαν πρόνοιαν, τὰ τοῦ κόσμου διέλουσαν. Ἡ πίστις καὶ ἡ αἰσιοδοξία εἶνε τοσαύτη, ὥστε ἐκ τοῦ στόματος αὐτοῦ ὁμιλοῦντος ἀπορρέουσι τὰ εὐγενῆ αὐτοῦ συναισθήματα καὶ μεταδίδονται τοῖς ἀκούουσι «**δίκην θεσπεσίου μελίσματος**». Καὶ συντόμως εἰπεῖν, φύσει εὐγενὴς εἶνε ὁ **μεγαλόφρων** καὶ **αιδήμων** καὶ ὁ τὸ ἡγεμονικὸν ὕφος τοῦ Ἐπικτήτου ἔχων.

Ὁ δὲ κατὰ τύχην εὐγενὴς εἶνε προγονόπληκτός τις ἄνευ οὐδεμιᾶς προσωπικῆς ἀξίας, εἶνε ὁ κοῦφος τῶν αἰθουσῶν ἀνθρώπος, ὅστις ὑπὸ ἐπιμυθιωμένους ἀριστοκρατικούς τρόπους ζητεῖ νὰ κρύψῃ τὴν γυμνότητα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ τὴν παντελῆ ἔλλειψιν φυσικῆς εὐγενείας. Κύρια δ' αὐτοῦ γνωρίσματα εἶνε ἡ κρυψίνοια, ἡ κολακεία καὶ τὸ ἐνδύεσθαι κατὰ τὸν τελευταῖον συρμόν.

Ἡ διατριβὴ αὕτη θὰ ἐτύγχανεν ἀσφαλῶς τοῦ βραβείου, ἂν μὴ ἐπεσκίαζον τὴν ἀπλότητα καὶ τὴν διαύγειαν τῶν διανοημάτων αὐτῆς βαρέα γραμματικὰ σφάλματα. π. χ. Πιστεύει εἰς πρόνοιαν τινὰ—νὰ θεωρῆται τις—ὥστε ἀπορρέῃ—αὐτοῦ ἀντὶ αὐτοῦ, **μηδεμίαν** ἔχει σχέσιν ἀντὶ **οὐδεμίαν** ἔ. σχ.—**μηδενὸς** γίνεται παράσιτος ἀντὶ **οὐδενὸς** γ. π. — παντὶ σθένει ἀντὶ σθένει,—**ἢ καὶ ἀντὶ εἰ καὶ**—**ἄρα γε ἀντὶ ἄρά γε**—ἐν τῷ κεφαλαίῳ δὲ τοῦτο ἀντὶ τούτῳ — ἀηδίμου Κοραῆ ἀντὶ ἀοιδίμου—**μηλιχειότητα** ἀντὶ **μειλιχιότητα**.

Διατριβὴ Η'.

Ὁ συντάκτης τῆς Η' διατριβῆς προοιμιαζόμενος λέγει

ὅτι ἡ εὐγένεια πάλαι μὲν ἐσήμαινε τὴν ἐξ ἀγαθῶν προγόνων καταγωγὴν, βραδύτερον δὲ ἐδήλου τὸν ἐπιδεικνύμενον πρὸς μὲν τοὺς ἥττονας ἑαυτοῦ εὐπροσήγορον συμπεριφορὰν, πρὸς δὲ τοὺς κρείττονας ἀξιοπρεπῆ καὶ ἐλευθέριον διαγωγὴν. Ἐπειδὴ δὲ ὑπάρχουσιν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ πασῶν τῶν ἀρετῶν σπέρματα, τὰ τῆς εὐγενείας ἐντρεχοῦς τυχόντα ἐπιμελείας αὐξάνονται καὶ θαυμαστοὺς ἀποδιδόασιν τῷ εὐγενεῖ καὶ τοῖς περὶ αὐτὸν καρπούς.

Ἀπὸ τοῦ γενικοῦ προοιμίου τούτου ἀφορμώμενος ὁ τῆς ΙΙ' διατριβῆς συντάκτης ἐξετάζει ἐν τοῖς καθ' ἕκαστα ὁποῖόν τινα ποιεῖ τὸν ἄνθρωπον ἡ εὐγένεια ἐν τῇ ἐκτελέσει τῶν πρὸς τὸν Θεόν, τῶν πρὸς ἑαυτὸν καὶ τῶν πρὸς τοὺς ἄλλους καθηκόντων αὐτοῦ.

Ὁ εὐγενὴς πρὸς μὲν τὸν Θεὸν εἶνε εὐσεβὴς καὶ πρὸς τὰς ἰθρησκευτικὰς πεποιοθήσεις τῶν ἄλλων ἀνεκτικὸς καὶ εὐλαβὴς.

Πρὸς ἑαυτὸν δὲ αἰδήμων καὶ ἀξιοπρεπὴς καὶ φιλαλήθης, ἐπιεικὴς καὶ φιλοπροσήγορος, ἀόργητος, χαρίεις καὶ εὐστροφος, κοινωνικὸς καὶ τὴν διαγωγὴν ἀνεπίληπτος καὶ πᾶσι μὲν ἀνθρώποις ἀγαπητός, ἔστιν οἷς δὲ καὶ παράδειγμα ἀξιόζηλον.

Καὶ πρὸς μὲν τοὺς κρείττονας ἑαυτοῦ ἀναστρεφόμενος οὐδέποτε προκρίνει τὸ συμφέρον ἀντὶ τοῦ ἀγαθοῦ, οὔτε φθονεῖ αὐτοὺς ἀλλ' οὔτε εἰς κολακείαν ἐκτρέπεται. Ὄταν δ' αὐτὸς εὐπραγῇ καὶ ὑπερέχῃ, δὲν ἀλαζονεύεται πρὸς τοὺς ἐλάσσονας, οὐδὲ ἀποτόμως καὶ σκληρῶς φέρεται πρὸς τοὺς ἁμαρτόντας, ἀλλ' ἐπιεικῶς καὶ εὐπροσηγόρως μετ' αὐτῶν ἀναστρέφεται· διὸ καὶ ἀγάπην καὶ ἐπαίνους ἀντὶ μίσους καὶ φθόνου παρ' αὐτῶν δρέπεται.

Ἄλλο προτέρημα τοῦ κατ' ἀλήθειαν εὐγενοῦς ἀναγράφει τὴν φιλανθρωπίαν καὶ τὸν ἔλαιον πρὸς τοὺς πάσχοντας καὶ τὴν ἐπὶ ταῖς εὐτυχίαις τῶν ἄλλων χαρὰν. Ὁ φύσει εὐγενὴς ὑπεραμύνεται τῶν ἀδικουμένων καὶ διαμάχεται ὑπὲρ αὐτῶν καὶ πρὸς τοὺς φιλτάτους ἔτι. Ὑπερασπίζει τοὺς ἀδύ-

νάτους. τοὺς σωματικὰς βλάβας ἔχοντας, καὶ τὰ ζῶα, ὅταν ἴδῃ αὐτὰ ἀγρίως βασανιζόμενα καὶ ταλαιπωρούμενα.

Πρὸς δὲ τοὺς φίλους ὁ εὐγενὴς φέρεται ὡς πρὸς ἑαυτὸν τὰ πάντα ὑπὲρ αὐτῶν πράττων καὶ πάσχων. Ἄμαρτάνοντας δὲ πρὸς αὐτὸν τοὺς φίλους εἶνε ἕτοιμος νὰ συγχωρήσῃ καὶ σφαλέντας ν' ἀνορθώσῃ καὶ δυστυχήσασιν νὰ παράσχῃ προθύμως ἐπικουρίαν ἐκ τῶν ἑαυτοῦ.

Πρὸς δὲ τοὺς ἐχθροὺς ἀνεξίκακος δείκνυται ὁ εὐγενὴς. Εὐθύς δὲ καὶ εἰλικρινὴς ὢν ὑπεραπολογεῖται αὐτῶν συκοφαντουμένων καὶ ὑπερμαχεῖ ἀδίκως πασχόντων, οἰκτίρει δὲ δυστυχήσαντας καὶ ἀγαθὸν ἀντὶ κακοῦ παρέχεται. Οὕτω δὲ ἀντὶ ἐχθροῦ φίλον, ἀντὶ κατηγοροῦ συνήγορον καὶ ἀντὶ κακολόγου ἐπαινέτην καὶ μεγίστης εὐγνωμοσύνης ὀφειλέτην καθίστησιν.

Ἄλλὰ καὶ ἀνδρείαν οὐ σμικρὰν ἐπιδείκνυται ὁ εὐγενὴς ἀνὴρ ἐκ τῆς μεγάλης αὐτοῦ ψυχῆς ἀντλῶν τὴν τε καρτερίαν καὶ τὸ θάρρος πρὸς τοὺς κινδύνους.

Εἰς δυστυχίαν δὲ περιπεσὼν ἀδούλωτον διατηρεῖ τὸ φρόνημα οὔτε μεμψιμοιρῶν οὔτε τῇ τύχῃ ἢ τῷ Θεῷ ἐλιρρίπτων τὰ δεινὰ, οὐδ' ἀδρανεῖ ἀπελπίζων καὶ ἀποηγοτευόμενος, ἀλλ' ὑπὸ τοῦ φιλοτίμου κεντριζόμενος ἀνενδότης καὶ καρτερικῶς πρὸς κρείττονος τύχης ἀπόλαυσιν πονεῖ εὐσταθῶς ἐφ' ἑαυτὸν ἐλπίζων.

Ὁ εὐγενὴς οὐδεμιᾶς τῶν ἡδονῶν οὐδὲ χρημάτων ἐστὶν ἥττων, ἀλλ' ἐγκρατὴς ὢν ἀποβλέπει πάντοτε πρὸς τὴν ἐκ τῆς εὐκλείας ἡδονήν, ὑπὲρ ἧς τὰ πάντα πράττει καὶ πάσχει.

Παρὰ τὴν ἀγαθὴν καὶ ζηλωτὴν εὐγένειαν ὑπάρχει καὶ ἐπίπλαστός τις καὶ διάστροφος καὶ κολακικὴ εὐγένεια, συνήθης εἰς τοὺς ἀνθρώπους ἐκείνους, οἵτινες ἀντὶ τῶν ὄντων τὰ εἶδωλ' αὐτῶν θηρεύουσιν.

Ἡ ἐπίπλαστος αὕτη εὐγένεια ἀρχὴν ἔχει τὴν ἀρέσκειαν καὶ τὴν ἐπιδεικτίασιν, ὑφ' ὧν οἱ ἄνθρωποι κεντριζόμενοι τα-

πεινόν τι καὶ γελοῖον ἦθος ἐπιδείκνυνται. Πολλάκις δὲ καὶ τὸ ὄνομα τῆς εὐγενείας συκοφαντοῦσι κολακείαν τινὰ ταύτην ὑπολαμβάνοντες. Τῆς κακίας ταύτης μετὰ καὶ ἄλλων οὐχὶ ἀμέμπτων ἠθῶν εἰσηγηταὶ ἀνὰ πᾶσαν τὴν Εὐρώπην οἱ Βόρειοι λαοί, λέγει, ἐγένοντο. Ὅτε οὕτω εἰσβαλόντες κατεκλήσαντο σύμπασαν σχεδὸν τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην, μετέδυσαν καὶ τὸν πρὸς τὸ ἀσθενὲς γυναικεῖον φύλον σεβασμὸν καὶ τὴν τάσιν τοῦ προσιατεύειν αὐτὸ ἀπὸ παντὸς ἐπιβουλεύοντος ἢ καὶ ὑβρίζοντος αὐτό. Ἡ τάσις αὕτη ἐκλήθη «*ἱπποτισμός*». Βραδύτερον δ' ὅμως κατέληξεν εἰς ὑπερβολὴν μεγάλην καὶ μετετρέπη εἰς δουλικὴν κολακείαν, ὑφ' ἣν ἐμφανίζεται ἢ ἐπίπλαστος εὐγένεια, ἣν περὶ πολλοῦ ποιοῦνται καὶ πολλοὶ τῶν ἡμετέρων.

Τούτους στιγματίζει ὁ τῆς Η' διατριβῆς συντάκτης ὡς ἐστερημένους καὶ ἴχνους ἀξιοπρεπείας, ὡς κολακικώτατα ὄντα, ὡς βοσκηματώδη ἀνδράποδα, περὶ ὧν πολὺ ἐπεικὲς θὰ ἦτο λεγόμενον τὸ τοῦ Μεγαρέως ποιητοῦ

δουλείη κεφαλὴ οὐποτ' ἰθύη πέφυκεν
ἀλλ' αἰεὶ σκολιὴ καυχένα λοξὸν ἔχει.

περὶ δὲ φιλαληθείας καὶ σωφροσύνης καὶ ἀνδρείας καὶ ἄλλης τινὸς τῶν ἀρετῶν οὐδεὶς παρ' αὐτοῖς λόγος.

Οἱ τοιοῦτοι δυστυχοῦντες μὲν ἀδυνατοῦσι νὰ φέρωσι τὴν συμφορὰν καὶ προσκάνθηται παρὰ τοῖς δυνατοῖς αἰσχροῶς κολακεύοντες καὶ ἀσχημονοῦντες, εὐτυχοῦντες δὲ γίνονται χαλεποὶ καὶ καταφρονηταὶ καὶ ἄδικοι πρὸς τοὺς δυστυχοῦντας καὶ τοὺς ἀδυνάτους. Ἀποδεικνύουσι δ' οὕτω τὴν ἀλήθειαν τῆς ῥήσεως τοῦ Αἰσχύλου

Κακοὶ γὰρ εὖ πράσσοντες οὐκ ἀνασχετοί.

Μετὰ πικρίας δὲ καὶ δυσθυμίας παρατηρεῖ ὁ ἀξιόλογος συντάκτης τῆς πραγματείας ταύτης, ὅτι καὶ παρ' ἡμῖν παρεισε-

κώμασαν τοιοῦτοι οὐκ ὀλίγοι· τὸ δὲ πάντων λυπηρότατον, τοιοῦτοι εὗρηνται τινες καὶ ἐν ταῖς τάξεσιν ἐκείναις, αἵτινες ὄφειλον ν' ἀποτελῶσι τὸ ἅλας, ἐξ οὗ ἀλισθησεται τὸ Γένος. Ἄλλὰ τρέφει τὴν καλὴν ἐλπίδα, ὅτι τὸ Ἑλληνικὸν ἔθνος ἀναλαμβάνον νῦν τὴν πατρῶαν κληρονομίαν, σὺν αὐτῇ δὲ καὶ τὰ ἀγνὰ τῶν πατέρων ἤθη, θὰ χωρήσῃ πρὸς τὰ πρόσω στερορῶ τῷ ποδὶ καὶ θὰ δύνῃται νὰ λέγῃ εὐλόγως καὶ ἀνεπιψόγως

Ἐμεῖς τοὶ πατέρων μέγ' ἀμείνονες εὐχόμεθα εἶναι.

Ὁ τῆς Η' διατριβῆς συντάκτης φιλοτιμούμενος νὰ ἐμπεδοῖ πάντοτε τὰ διανοήματα αὐτοῦ διὰ σκεμμάτων μεγάλων αὐθεντιῶν, εἰ καὶ παρέχει οὕτως ἀπόδειξιν πολυμαθείας, ὅμως καὶ ἄκοντα τὸν ἀναγνώστην ὑπενθυμίζει τὴν συμβουλήν τῆς ποιητρίας Κορίννης πρὸς τὸν Πίνδαρον «τῇ χειρὶ δεῖν σπείρειν, ἀλλὰ μὴ ὄλω τῷ θυλάκῳ». Ἐνίοτε δὲ καὶ εἰσβιάζεται τὰς ἀρχαίας ῥήσεις εἰς τὸ κείμενον αὐτοῦ, ὡς π. χ. ἐν σελ. 7, ἀνακεφαλαιῶν τὰ προεκτεθειμένα ἐπάγεται «ὁ εὐγενὴς εὐσεβεῖ τὰ πρὸς τὸν Θεὸν καὶ σωφρονεῖ καὶ δίκαιος καὶ ἀνδρεῖος φαίνεται» ἐπιπροσθεὶς «οὐδὲ ἤθελεν ἀμάρτει τις παρῳδῶν τὰ τοῦ Δημοκρίτου καὶ λέγων «ἡ εὐγένεια εὐτυχοῦσι μὲν ἐστὶ κόσμος, ἀτυχοῦσι δὲ καταφύγιον».

Ἐν σελ. 6 τὸ εὐγενέστατον συναίσθημα τῆς φιλοτιμίας τοῦ νὰ μὴ κατασχύνῃ τις τὸ γένος τῶν πατέρων, παραβάλλει λίαν ἀνεπιτυχῶς πρὸς τὸ καταχθόνιον καὶ ἀνθρωποφάγον τέρας, τὴν «**Ἐμπουσαν**», διότι καὶ αὕτη διεγείρει τρομόν ἐμφανιζομένη!

Καὶ ἐν τῷ προλόγῳ αὐτοῦ θέλων νὰ διασαφήσῃ τὴν σχέσιν τῆς ἀγαθῆς καὶ τῆς διαστρόφου εὐγενείας ἀνατρέχει εἰς τὸν Γοργίαν τοῦ Πλάτωνος καὶ λαμβάνει ἐξ αὐτοῦ ὡς διασαφητικὸν παράδειγμα τὴν τοῦ φιλοσόφου εἰς 4 διαίρεσιν τῆς ἐπιμελείας τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. Ἄλλὰ τὸ παράδειγμα τοῦτο, ὡς διατυποῖ αὐτὸ ὁ τῆς Η' διατριβῆς συντάκτης οὐδό-

λως συντελεῖ πρὸς διασάφησιν τῆς σχέσεως ἀγαθῆς καὶ διαστρόφου εὐγενείας, τὰνάπαλιν μάλιστα συσκοτίζει τὴνσχέσιν τούτων.

Περὶ τὴν χρῆσιν τῆς γλώσσης κέκτηται ὁ τῆς Η' διατριβῆς συντάκτης ἀξιέπαινον εὐχέρειαν, ἀλλ' ἡ ἀξιέπαινος τάσις αὐτοῦ πρὸς τὸ χρῆσθαι καθαρῶ Ἑλληνικῇ φράσει προβαίνει καὶ μέχρι νεολογισμῶν ὡς **παναγαθία**—**ἀπροσομίλητον**—**καταγεγαλατισμένα** ῥήματα (ἀπὸ τοῦ **Γαλάτης**—**γαλατίζω**—**καταγαλατίζω**—**καταγεγαλάτισμαι**—**καταγεγαλατισμένος**, η. ον).

Καὶ εἰς ἀκυρολεξίας ἔστιν ὅτε περιπίπτει, οἷον **λατρευτικὸν μέρος** ἀντι **τόπος λατρείας**, **εὐσέβαστος** ἀντι **εὐσεβῆς** ἢ **εὐσεβῶν**—**ἀόργητον** καθίστησι τὴν φιλαλήθειαν· καὶ εἰς ἐξεζητημένα, οἷον **ἐκφερόμενος** τὴν φιλαλήθειαν—**προκρινόμενος** τὸ συμφέρον—**παραποδίζεται** εἰς ἀδίκους ψόγους, ὃ ἔστιν ἐκτρέπεται εἰς ἀδίκους ψόγους.

Ἄσύντακτον εἶνε τὸ δις ἐπαναλαμβανόμενον : Εἰς τὴν ἐκ τῆς εὐκλείας ἡδονὴν ἀεὶ βλέπων καὶ ὑπὲρ ἐκείνης τὰ πάντα **πράττοντα καὶ πάσχοντα ἀντί : τὰ πάντα πράττων καὶ πάσχων** (σελ. 5 καὶ 6).

Καὶ ἡ στίξις πολλαχοῦ τῆς διατριβῆς δὲν εἶνε ὀρθή. Καὶ περὶ τὴν ἔγκλισιν τόνου σφάλλεται (π. γ. ἐν σελ. 1. θείας **τινος**, σελ. 2. μ. ὁποῖον **τινα**—σελ. 3. ὀλίγοι **εἰσι** **βαθύτερον** **πως**—**ἀδιεξιτήτω** **τινι** σελ. 5. **πράττοντα** **τε**—σελ. 9. βροσκηματώδους **τινος** **κολακικώτατον** **τι** ὄν—**ἐγκώμια** **τινα**. Ἐν σελ. 2 γράφει **ἀγενῶν**. Ἐν σελ. 8 : **ταπεινόν** **τινα** **καὶ** **γελοῖον** **ἦθος**.

Συγγέει τὴν αὐτοπαθῆ ἀντωνυμίαν πρὸς τὴν ἐπαναληπτικὴν π. γ. σελ. 9 «χαίρει δὲ (ὁ εὐγενῆς) ἐπὶ ταῖς **αὐτῶν** (γράφει : **αὐτῶν**, τῶν πασχόντων) εὐτυχίαις.

Κολακείας γέμοντας τοὺς εὐρόεντας δόμους αὐτοῦ (γρ. αὐτοῦ) θέλομεν εὔρει.

Καὶ ἡ χρῆσις τῆς **διὰ** προθέσεως ἐνιαχοῦ δὲν γίνεται ὀρθή· π. γ. «οὐδὲ λόγος πρέπει νὰ γίγνηται **δι'** ἄνθρωπον, ὅστις κτλ. ἀντὶ **περὶ** **ἀνθρώπου**, ὅστις κτλ.

Καὶ λοξή τις ἔκφρασις ἐξέφυγε τὴν προσοχὴν τοῦ συντάκτου τῆς διατριβῆς Η. «Παρὰ τοῖς εὐπαιδευτοτέρων εὔρηται ἐνίοις»· ἀντί: εὔρηται παρ' ἐνίοις τῶν εὐπαιδευτοτέρων.

Ἡ ἐπιτροπεία τὰς μὲν διατριβὰς Ζ' καὶ Θ' ἔκρινεν *ἐπαίνου ἀξίας*, τὴν δὲ Η', παρὰ τὰ ἀναγραφέντα σφάλματα, ὧν τινα σαφέστατον φέρουσι τὸ γνῶρισμα τῆς σπουδῆς τοῦ συντάκτου, δι' ἣν δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐπιθεωρήσῃ τὰ ὑπ' αὐτοῦ γεγραμμένα, ἔκρινεν ἀξίαν τοῦ Σεβαστοπουλείου βραβείου,

Παρακαλεῖται ὁ Κύριος Πρύτανης, ὅπως ἀποσφραγίσῃ τὸν φάκελλον τῆς βραβεύσεως διατριβῆς Η' καὶ τοὺς φακέλλους τῶν ἀξιωθέντων ἐπαίνου διατριβῶν Ζ' καὶ Θ', ἵνα μάθωμεν τὰ ὀνόματα αὐτῶν.

Ἀποσφραγίσας ὁ Πρύτανης Κοσ **Γ. Ἀγγελόπουλος** τὸν φάκελλον τοῦ βραβευθέντος ἀπήγγειλε τὸ ὄνομα **Ἰωάννης Γ. Συκουτρῆς**, φοιτητῆς τῆς φιλολογίας ἐκ Σμύρνης, τῶν δὲ δύο ἐπαινεθέντων τὰ ὀνόματα **Σταυροῦλα Γ. Μαρκέττου**, φοιτήτρια τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς ἐξ Ἀργοστολίου, καὶ **Π. Δούτσαρης** φοιτητῆς τῆς φιλολογικῆς Σχολῆς ἐξ Οὐσακίου τῆς Μ. Ἀσίας.

Καλέσας δ' αὐτοὺς συνεχάρη διὰ χειραψίας ὑπὸ τὰ χειροκροτήματα τοῦ ἀκροατηρίου αὐτός τε ὁ κ. Πρύτανης καὶ ἡ ἀγωνόδικος ἐπιτροπεία καὶ οἱ παρακαθήμενοι Καθηγηταὶ τοῦ Πανεπιστημίου.

Ἡ ἐπιτροπεία

Γ. Ν. ΧΑΤΖΙΔΑΚΙΣ

ΜΑΡΓΑΡΙΤΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ (εἰσηγητῆς)

ΑΝΔΡΕΑΣ ΣΚΙΑΣ

Ἐν σελ. 7 στίχῳ 92^ο λέξις σωματικὸν διορθωτέα εἰς *σημαντικόν*.